VIIKONVAIHDE

PASSIPAIKALLA

Turhia ministereitä

Alkavalla viikolla hallitusneuvottelijat joutuvat kovimman eteen. Silloin päätetään, mitkä ministerinsalkut siirretään museoon pölyttymään.

Eduskunnan kyselytunti on käytännön parlamentarismin lahjomaton mittari. Ylivoimaisesti tarpeettomin viime vaalikaudella oli ulkomaankauppaministeri. Häneltä ani harvoin kysyttiin mitään.

Lopettamisen vaara on tiedostettu. Kaverit mediassa kampanjoivat, että kauppaministeri on niin sanotuista kakkosministereistä kaikkein tarpeellisin.

Voi olla, että valtiojohtoisissa yhteiskunnissa kauppavaltuuskunnat tarvitsevat arvovaltaista ovenavaajaa. Mutta minkä takia pääkaupparatsun muka pitää olla parlamentaarisessa vastuussa Suomen eduskunnalle, jonka kanssa hänellä ei ole mitään tekemistä?

Titteleitä ja pönötystä

Toinen turha ministeri on kulttuuriministeri. Toinen opetusministeri oli aikoinaan tyypillinen tasauspaikka, kakkosministeri, jota töiden vähyyden takia kutsuttiin kouluruokailuministeriksi.

SKDL:n puheenjohtajan **Kalevi Kivistön** arvovallan kohentamiseksi annettiin vähäisen viran haltijalle komea titteli. Punavihreä kulttuuriväki ei ole sen jälkeen halunnut korkonimestä luopua. Kulttuuribudjetin niukkuuden korvaa pönötys ministerin kupeella oopperajuhlilla, rockkonserteissa ja urheilukilpailuissa.

Aika vähän oli kyselyitä myös kehitysministerille. **Heidi Hautalaa** (vihr.), **Pekka Haavistoa** (vihr.) ja **Sirpa Paateroa** (sd.) hiillostettiin lähinnä valtionyhtiöistä. Varsinainen ulkoasiainministeri pystyisi supistuvan kehitysbudjetin hyvin yksin hoitamaan.

Ympäristöministerin piti alun perin olla asunto- ja kaavoitusministerin sivutoimi. Sellaiseksi **Matti Ahde** (sd.) sen 1980-luvulla ajatteli, kun kokoomuksen kanssa ympäristöministeriön maahan perusti. Aika ajoi ohi.

Työministerin varsinainen tehtäväkenttä on myös kovin suppea. Eihän lapiolinjan siirtotyömaita ole ollut enää vuosikymmeniin.

Ministerin tehtäviä voidaan myös lopettaa. Suomessa ei ole vuoden 1950 jälkeen ollut kansanhuoltoministeriä, vaikka meillä on yhä miljoona yhteiskunnan tuen varassa nipin napin selviytyvää köyhää.

Puhetta kuin Knessetissä

Kansanedustajat alkavat järjestäytymisrituaalien jälkeen päästä kiinni varsinaiseen työhönsä. Musiikkitalon uuden puhujapöntön korkkasi **Maria Guzenina** (sd.), joka esitteli Euroopan Neuvoston parlamentaarisen ryhmän kertomuksen.

Uudet edustajat ovat paljon valmiimpia ja rohkeampia kuin muinoin. Takavuosikymmeniä untuvikko esitteli huolellisesti muotoiltuja fraaseja maakuntansa tieoloista aikaisintaan syksyn budjettikeskustelussa.

Nyt **Simon Elo** (ps.) löysi oitis aasinsillan puolustaa Israelin miehityspolitiikkaa Palestiinassa. Häntä vastustivat **Touko Aalto** (vihr.) ja **Li Andersson** (vas.) pariinkin kertaan. Hetki oltiin kuin Knessetissä.

Hieman kokeneempi **Mika Raatikainen** (ps.) kertoi asuneensa sekä Israelissa että Gazan alueella. Raatikainen kehotti edustajia puhumaan lähinnä sellaisista asioista, joihin ovat perehtyneet.

Haamuja kaukaa arolta

Vihreät ovat huolissaan Fennovoiman ydinvoimala-alueen uhasta maan turvallisuudelle. Alue kuuluu rakennusaikana venäläiselle Rosatomille, jonka johdon valitsee Venäjän presidentti.

Kysymyksen ensimmäinen allekirjoittaja on alueen tuore kansanedustaja **Hanna Halmeenpää** (vihr.). Toisena on sitten **Satu Hassi** (vihr.), jonka luottamus itäiseen naapuriin on nuoruusvuosista kääntynyt 180 astetta.

Vanhan Oulun läänin vihreät elävät Pyhäjoen voimalan varassa. Kainuun Talvivaara ei auttanut vaaleissa mitään puoluetta.

Yhden asian edustaja **Suna Kymäläinen** (sd.) jatkoi venäläisen maanomistuksen vastustamista kirjallisella kysymyksellä. Kansalaisaloite on tulossa.

PEKKA ALAROTU

MT 50 VUOTTA SITTEN – LA 22.5.

Viidenkymmenen vuoden takaisessa Maaseudun Tulevaisuudessa kaupiteltiin muovisia lehtiharavia.

Yöpakkaset vieneet terän aikaiselta keväältä

– Täällä Tikkurilassa on tähän päivään mennessä ollut toukokuussa vain neljänä yönä lämpömittari lämpöasteiden puolella maan pinnassa laskettuna. Vaikka kevätviljojen kylvöt täällä päästiin suorittamaan melko aikaisin eli toukokuun 5. ja 6. päivinä, eivät oraat ole vielä nousseet pinnalle. Pakkasasteita on eräinä öinä mitattu Tikkurilassa lähes 10 astetta. Mitään näkyviä vahinkoja ei viljoille eikä edes rypsille ole kuitenkaan toistaiseksi päässyt tapahtumaan, mutta myöhässä orastuminen joka tapauksessa on. Sademääräkin on toukokuussa ollut aivan riittämätön. Tähän aamuun mennessä olemme saaneet vettä vain 12 mm, kun koko toukokuun normaalimäärä on 49 mm, totesi professori Otto Valle Maatalouden Tutkimuskeskuksen kasvinviljelylaitokselta Tikkurilasta Maaseudun Tulevaisuudelle eilen.

MERJA OJANSIVU

Britannian paviljongin alumiininen mehiläispesä on yhteydessä Britanniassa sijaitsevaan oikeaan mehiläispesään suristen sen kanssa yhteen ääneen. Öisin keinopesä valaistaan led-lampulla.

Milanon Expo on ylellinen kattaus

Kasvilavan reunalla istuskellessa voi kuvitella olevansa rauhallisessa puutarhassa, vaikka onkin keskellä maailmannäyttelyn kuhinaa.

MILANO

Milanon Expo on ristiriitainen keitos upeita maapaviljonkeja, ruuhkaisia ravintoloita ja rauhallisia puistoja. Nurmikolle voi heittäytyä vaikka pohtimaan Expon teemaa: planeetan ruokkimista.

Milanon Expo avautui toukokuun alussa raivoisien mielenosoitusten saattelemana. Monien mielestä Expo lihottaa vain rakennusyritysten taseita. Rahaa tuhlataan ylenpalttisiin rakennelmiin nälkäisten auttamisen sijaan.

Maailmannäyttelyssä on edustettuna yli 140 maata ja 54 maapaviljonkia. Lisäksi mukana on kansainvälisiä suuryrityksiä ja nälkäongelman kanssa kampailevia kansalaisjärjestöjä.

Näyttelyvieraan silmin tarjonta on läkähdyttävän runsasta. On viisainta keskittyä siihen, mitä itse pitää kiinnostavana.

Pienellä budjetilla tunnetuksi

Suomen ja muiden Pohjoismaiden pois jääminen kirpaisee – etenkin, kun astuu sisälle Viron puulta tuoksuvaan paviljonkiin.

Ruisbaari, muuttolintuja, puhdasta luontoa, Arvo Pärtin musiikkia, digiyhteiskuntaa ja tyylikästä puuarkkitehtuuria. Eteläisen naapurimme kattauksessa on jotain perin kodikasta.

Paviljongin seinustoilla voi istahtaa keinuun ja tuottaa samalla uusiutuvaa energiaa. Rentouttavat keinut näyttävät vetävän puoleensa kaikenikäisiä.

Viron paviljongin tuottaja ja johtaja **Elena Natale** ehtii hädin tuskin pysähtyä kiireiltään. Hän on raatanut pari kuukautta lähes tauotta.

”Olemme olleet ihmeidentekijöitä”, Natale huokaisee.

”Vielä joulukuussa olimme epätoivoisia. Expo-paviljongin suunnittelukilpailun ratkaisusta valitettiin, ja työt seisoivat lähes kaksi kuukautta. Hanke näytti kaatuvan. Tunnelmia synkensi myös Pohjoismaiden poisjäänti.”

Paviljongin rakentamiseen jäi lopulta aikaa vain kaksi kuukautta. Viimeistely oli vielä Expon ensimmäisellä viikolla hiukan vaiheessa. Paviljonki on kuitenkin pystyssä ja vieläpä vaatimattomalla vajaan viiden miljoonan euron budjetilla.

”Se on varmaan yksi koko Expon pienimpiä budjetteja”, Natale arvelee.

”Halusimme kuitenkin olla mukana, koska Viro on niin nuori maa, ettei meitä tunneta. Yleensä meitä luullaan venäläisiksi tai slaaveiksi.”

Venäjän paviljonki sijaitsee Viron naapurissa, ja molempien rakennusten julkisivun lipat nousevat uhmakkaasti yläilmoihin.

Britannia omistautuu mehiläisille

Britannian paviljonki on ehdottomasti yksi Expon puhuttelevimmista ja kauneimmista. Paviljongin alue on suurimmaksi osaksi kukkaniittyä ja omistettu mehiläisille, jotka pölyttävät yli puolet maapallon ruokakasveista.

Paviljongin päädyssä kohoaa ilmoille jättiläismäinen alumiinista rakennettu mehiläispesä. Keinopesä on yhteydessä Britanniassa sijaitsevaan oikeaan mehiläispesään ja surisee sen kanssa yhteen ääneen.

Iltaisin ja öisin mehiläispesä valaistaan tuhannella pienellä led-lampulla. Näky on kuin huutomerkki mehiläisten – ja ihmisen – suojelun puolesta.

Jos Britannian paviljonki herättää mehiläisten suojeluun, Japanin puinen paviljonki herättää kaikki aistit. Kävijät otetaan vastaan ryhminä ja ohjataan läpi upeiden visuaalisten elämysten.

Japanin paviljonki muodostuu kolmiulotteisesta puuverkosta, joka kuvaa kestävyyttä, yhtä Milanon Expon avainteemoista.

Rakenne kestää hyvin myös maanjäristyksiä, eikä puuelementeissä ole lainkaan metalliosia.

Paviljongin suunnittelusta on vastannut yksi Japanin tunnetuimmista nykyarkkitehdeista, **Atushi Kitagawara**. Hän opettaa arkkitehtuuria sekä Tokiossa että Milanossa.

Japanin paviljongissa kävijät voivat osallistua maapallon ruokaongelman ratkaisemiseen interaktiivisessa pelissä. Ihmiset haastetaan pohtimaan esimerkiksi, pitäisikö lihansyönnistä siirtyä soijaan.

Luomuyritys kasvaa kohisten

Globaaleista kysymyksistä on hyvä palata maanpinnalle ja luomutuotteita pursuavaan markettiin. Naturasin marketissa kaikki tuotteet ovat luomua perunoista pesuaineisiin ja viineistä viikunoihin.

Naturasin logistiikkainsinööri **Mirko Modolon** mukaan Italian luomutuotanto kasvaa kymmenen prosentin vuosivauhdilla.

Naturasi on jakeluyhtiö, ja tuottajat ovat ketjun partnereita. Sopimustilat sijaitsevat Toscanassa, Emilia Romagnassa ja Laziossa.

”Kun ostat supermarketista porkkanan pilkkahinnalla, tiedät, ettei viljelijä saa siitä mitään. Biologisesti tai biodynaamisesti viljelty porkkana on kalliimpi, mutta se on myös maukkaampi eikä sisällä kasvinsuojeluaineita.”

Modolon mukaan kantava ajatus on, ettei viljely saa köyhdyttää maata. Kestävä tuotanto takaa myös viljelijäperheille kestävän elinkeinon.

MERJA OJANSIVU

MILANON EXPO

Suomi jäi pois

Milanon Expon teema on maapallon ruokkiminen, Feeding the Planet – Energy for Life.
Kävijätavoite on 24 miljoonaa. Näyttely on avoinna lokakuun loppuun.
Suomi jäi pois Exposta vaikean taloustilanteen vuoksi. Vetäytymistä perusteltiin myös sillä, etteivät muutkaan Pohjoismaat osallistu.

RIITTA MUSTONEN

Venäjän ja Viron paviljongit ovat vierekkäin.

RIITTA MUSTONEN

Viron paviljongissa voi keinua ja tuottaa samalla energiaa.

MERJA OJANSIVU

USA:n salaattiseinästä kerätään satoa näyttelyn ajan.

Sveitsi havainnollistaa ruuan riittävyyttä

MILANO (MT)

Sveitsin paviljonki osoittaa kävijälle konkreettisesti, mikä on koko maailmannäyttelyn sanoma. Jos minä otan enemmän, muille jää vähemmän.

Sveitsi on rakentanut neljä viidentoista metrin korkuista tornia, joissa kävijät saavat ottaa mukaansa kahvia, vettä, omenarinkuloita ja suolaa niin paljon kuin katsovat tarvitsevansa tai sielu sietää. Ne vajenevat sitä mukaa, kun näyttely etenee, sillä torneja ei puolen vuoden aikana täytetä.

Jos alkukuukausien kävijät ottavat yli tarpeensa, viimeisten viikkojen vierailijoille ei jää mitään.

Miksi juuri kahvi, suola, omena ja vesi?

Kahvista on tullut Sveitsin päävientituote. Se on ohittanut jopa suklaan ja juuston, kiitos Nestlén, joka tietysti sponsoroi paviljonkia ja jonka Nescafe-murutikkuja tornissa jaetaan.

Kuivatut omenarenkaat edustavat luonnon monimuotoisuutta. Kävijälle kerrotaan, miten maatalous suojelee maaseutua ja tuottaa yli tuhatta eri omenalajiketta.

Suolaa saadaan Sveitsin suolakaivoksista. Se on elämälle välttämätön aine, mutta liika suola on terveydelle haitallista.

Näyttelyä kiertäessä tulee taatusti jano. Siksipä muovimukin täyttää mielellään raikkaalla vedellä. Hanakäden kanssa kannattaa olla tarkkana, sillä näyttötaulun lukema kertoo koko ajan, kuinka paljon vettä aluksi oli ja paljonko sitä on jäljellä.

Loppukesän helteessä kävijöillä saattaa olla kovempi jano kuin kevään kulkijoilla, joten toivottavasti vettä riittää heillekin.

Janoinen saa myös tietää, että maailmassa 783 miljoonalla ihmisellä ei ole riittävästi juomavettä.

RIITTA MUSTONEN

Salaattia seinältä

MILANO

USA:n paviljongin 860 neliömetrin seinämä kasvaa salaatteja, yrttejä, mansikoita ja kaaleja.

Paviljongin suunnitellut arkkitehti **James Biber** halusi vihannesseinästä toimivan elementin, josta kerätään satoa maailmannäyttelyn ajan.

Viljelyseinä koostuu torni-elementeistä, joiden sisään on rakennettu kastelujärjestelmä. Torneja voidaan koota myös omakotitalojen seinille.

Idea näyttää utopistiselta, mutta suurkaupunkeihin on noussut erilaisia vertikaalifarmeja. Siitä ollaan monta mieltä, tuleeko pilvenpiirtäjistä joskus myös viljelyalustoja.

James Biber uskoo, että on jo olemassa energiatehokkaita ratkaisuja, joilla ruokaa voidaan tuottaa siellä, missä ihmiset asuvat. Lähiviljelyllä voidaan vähentää myös ruokahävikkiä.

MERJA OJANSIVU